IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 71)**

z dnia 23 czerwca 2021 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka (nr 71)

23 czerwca 2021 r.

Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka, obradująca pod przewodnictwem posła **Marka Asta (PiS)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– pierwsze czytanie senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (druk nr 994).

W posiedzeniu udział wzięli: **Katarzyna Frydrych** podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami oraz senator **Krzysztof Kwiatkowski** przewodniczący Komisji Ustawodawczej Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Paulina Gabor**, **Daniel Kędzierski** i **Anna Majewska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Magdalena Klorek** – legislator z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka. Bardzo serdecznie witam wszystkich państwa posłów uczestniczących w posiedzeniu Komisji. Witam również zaproszonych gości. Witam przedstawiciela wnioskodawców pana senatora Krzysztofa Kwiatkowskiego. Witam również reprezentujących Ministerstwo Sprawiedliwości panią minister Katarzynę Frydrych i pana dyrektora Andrzeja Vertuna. To są już wszyscy nasi goście. Witam jeszcze raz wszystkich państwa serdecznie.

Porządek dzisiejszego posiedzenia obejmuje pierwsze czytanie senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z druku nr 994.

Otwieram pierwsze czytanie. Oddaję głos przedstawicielowi wnioskodawców, panu senatorowi Krzysztofowi Kwiatkowskiemu. Proszę bardzo.

Senator Krzysztof Kwiatkowski:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, bardzo się cieszę, że mogę reprezentować Senat przy inicjatywie ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Istotą projektowanej zmiany jest zwolnienie w elektronicznym postępowaniu upominawczym, a w zasadzie przejęcie wydatków związanych z tym postępowaniem przez Skarb Państwa. Z punktu widzenia obywatela jako wnoszącego o rozpoczęcie elektronicznego postępowania upominawczego to oczywiście zmiana niezwykle korzystna, bo przenosi na Skarb Państwa obowiązek poniesienia kosztów sądowych. Zmiana ta *de facto* stanowi realizację pewnej idei, która od początku była przy elektronicznym postępowaniu upominawczym, które jeszcze jako minister sprawiedliwości miałem możliwość wprowadzać w życie, bo wtedy już koszty związane z tym postępowaniem zostały radykalnie ograniczone w stosunku do kosztów przy tradycyjnym wnoszeniu pozwu – to była 1/4 tych kosztów. Nie ukrywam, że wtedy nawet myśleliśmy o takim rozwiązaniu, które jest dzisiaj zawarte w zmianach tych przepisów, ale na ówczesnym etapie pewne wątpliwości miał w tym zakresie minister finansów.

Z tym większą radością cieszę się, że jako Senat mogliśmy w tym zakresie przystąpić do zmian przepisów, które stanowią realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Trybunał orzekł, iż w sprawie kosztów sądowych w sprawach cywilnych w zakresie, w jakim w elektronicznym postępowaniu upominawczym wyłączona jest możliwość uzyskania przez stronę pozwaną zwolnienia od kosztów sądowych, jest to niezgodne z konstytucją.

Dlatego w nowym brzmieniu art. 98 proponujemy przyjęcie rozwiązania, zgodnie z którym zwolnienie od obowiązku ponoszenia wydatków w elektronicznym postępowaniu upominawczym będzie miało charakter ustawowy.

Tu już czytam opinię ministra sprawiedliwości: „To rozwiązanie, z uwagi na swój automatyzm, nie będzie dodatkowo angażowało zasobów wymiaru sprawiedliwości w ocenę, czy sytuacja majątkowa strony pozwala na zwolnienie od kosztów sądowych. Pozwoli to na usprawnienie tego postępowania i wyeliminowanie sytuacji, które ograniczałyby prawo do sądu". Mając absolutnie przekonanie, że dla dużej części sali ta opinia rządu ma szczególne znaczenie, jeszcze dodam, że w stanowisku rządu możemy przeczytać: „Projektowana zmiana nie budzi wątpliwości. Wprowadzenie przewidzianej w projekcie regulacji w najwcześniejszym możliwym terminie należy uznać za pożądane w celu zapewnienia zgodności przepisów z konstytucyjnym wzorcem kontroli oraz jak najpełniejszego zabezpieczenia interesów stron postępowań sądowych w sprawach cywilnych".

Dla innej części sali szczególnie istotny może być fragment opinii rzecznika praw obywatelskich, którą przeczytam. Rzecznik praw obywatelskich w swojej opinii do projektu stwierdził, że wyłączenie stosowania przepisów ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w świetle projektowanej treści artykułu ustawy „miało nie dotyczyć strony pozwanej w elektronicznym postępowaniu upominawczym, co ostatecznie pozwoliłoby na objęcie ich gwarancjami wynikającymi z konstytucyjnego prawa do sądu. Podobnie samo obciążenie Skarbu Państwa wydatkami w elektronicznym postępowaniu upominawczym stanowi przejaw dążenia do umożliwienia pozwanemu należytego skorzystania z drogi sądowej, bowiem to właśnie wydatki stanowiły realne, fiskalne obciążenie pozwanego na tym etapie postępowania, które mogło niweczyć skuteczną obronę w prowadzonym w tym trybie procesie". Mamy tutaj ze strony rzecznika jednoznaczne stwierdzenie o poparciu projektu i o nieprzedkładaniu żadnych uwag do przedmiotowej nowelizacji zaproponowanej przez Senat.

Mamy także opinię Naczelnej Rady Adwokackiej popierającą projekt ustawy. Krajowa Rada Sądownictwa i Helsińska Fundacja Praw Człowieka nie zgłaszają żadnych uwag do projektu. Tak samo Sąd Najwyższy stwierdził, że proponowana zmiana nie nasuwa zastrzeżeń w kontekście brzmienia sentencji orzeczenia TK.

Szanowni państwo, chciałbym państwa prosić o wsparcie inicjatywy ustawodawczej Senatu w tym zakresie, którą przygotowała Komisja Ustawodawcza, której mam zaszczyt przewodniczyć. Robię to z przekonaniem, że mamy szansę przyjąć rozwiązanie z jednej strony niezwykle korzystne dla tego obywatela, który będzie z tego rozwiązania korzystał, a z drugiej strony korzystne dla państwa, ponieważ nie jest tajemnicą, że elektroniczne postępowanie odciąża sądy od tradycyjnie kierowanych wniosków, co ma szansę przyspieszyć rozstrzyganie *per capita* innych spraw, a także przyczynić się do sprawniejszego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Dlatego panie i panów posłów proszę o poparcie wymienionej inicjatywy ustawodawczej.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Bardzo dziękuję, panie senatorze, za zwięzłe przedstawienie założeń senackiego przedłożenia. Oczywiście wspomniał pan o poparciu rządowym dla tego projektu, ale utwierdzę się w tym przekonaniu, prosząc panią minister o zajęcie stanowiska.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Katarzyna Frydrych:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, oczywiście Rada Ministrów pozytywnie opiniuje przedłożony projekt ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (druk senacki nr 994).

Ten projekt jest krótki, ale bardzo ważny z punktu widzenia dostosowania systemu prawa do wyroku TK wydanego dnia 29 kwietnia 2020 r. Wtedy to trybunał orzekł, że art. 104a ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zakresie, w jakim w elektronicznym postępowaniu upominawczym wyłącza możliwość uzyskania przez stronę pozwaną zwolnienia od kosztów sądowych, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Nie ulega wątpliwości, że projekt ustawy nie budzi żadnych zastrzeżeń. Ta zmiana jest również oczekiwana, jeśli chodzi o termin, który jest projektowany co do wejścia w życie przedmiotowego projektu. Popieramy ten projekt.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Dziękuję bardzo, pani minister. Czy na etapie pierwszego czytania ktoś z członków Komisji chciałby zabrać głos? Nie słyszę.

Zamykam więc pierwsze czytanie. Myślę, że możemy przystąpić do szczegółowego rozpatrzenia projektu ustawy.

Czy Biuro Legislacyjne ma uwagi? Proszę, pani mecenas.

Legislator Magdalena Klorek:

Panie przewodniczący, biuro ma tylko jedną uwagę do projektu. Nie mamy uwag do samego brzmienia przedłożenia.

Natomiast w ocenie biura ze względu na § 31 „Zasad techniki prawodawczej" w projekcie ustawy powinien się znaleźć również przepis przejściowy, który regulowałby status postępowań w toku, a więc takich, w których pozwy wpłynęły i nie zostały rozpoznane do dnia wejścia w życie przedłożonej ustawy.

Tutaj jak zwykle są dwa wyjścia. Pierwsze polegałoby na tym, iż w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosowane byłyby przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu dotychczasowym, a więc bez tego zwolnienia. Alternatywą byłoby rozwiązanie nr 2. W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosowany byłby przepis art. 98b ustawy zmienianej w art. 1, czyli mielibyśmy działanie bezpośrednie nowelizacji.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Panie senatorze, jakie rozwiązanie sugerowałby przedstawiciel wnioskodawców?

Senator Krzysztof Kwiatkowski:

Takie, które uzyska poparcie najlepiej wszystkich albo większości. A która technika legislacyjna jest preferowana w Sejmie? Bo tu oba zapisy są satysfakcjonujące.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

A pani minister?

Podsekretarz stanu w MS Katarzyna Frydrych:

W świetle wyroku TK proponujemy, aby przyjąć zasadę, że do spraw wszczętych i niezakończonych stosuje się ten przepis.

Senator Krzysztof Kwiatkowski:

Popieram stanowisko ministerstwa. Traktuję to też jako swoją opinię.

Legislator Magdalena Klorek:

Panie przewodniczący, w takiej sytuacji – obojętnie, bez względu na wariant, który państwo przyjęli – wymaga do wniesienia poprawki, tak więc przejęcia przez któregoś z posłów.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

A mamy tę poprawkę przygotowaną?

Legislator Magdalena Klorek:

Poprawka jest przygotowana.

Poseł Anna Milczanowska (PiS):

To ją przejmę.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Dobrze. To w takim razie przystępujemy do procedowania.

Czy są uwagi do tytułu projektu ustawy? Nie ma uwag.

Tytuł przyjęliśmy.

Czy do zdania wstępnego w art. 1 są uwagi? Nie słyszę.

Zdanie wstępne przyjęliśmy.

Generalnie art. 1, bo to tak wygląda, że w zasadzie… Czy do art. 1 są uwagi? Uwag nie słyszę.

Art. 1 przyjęliśmy.

Teraz jest poprawka, by po art. 1 dodać art. 1a w brzmieniu: „W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepis art. 98b ustawy zmienianej w art. 1”.

Kto z państwa jest za przyjęciem tej poprawki? Głosujemy. Musimy oczywiście się zalogować, bo to nie tylko przez podniesienie ręki, ale musimy mieć uruchomioną aparaturę do głosowania. Czekamy, bo mi się jeszcze nie wyświetla.

Kto z państwa jest za? Proszę o naciśnięcie właściwego przycisku. Kto z państwa jest przeciw? Kto się wstrzymał od głosu?

Zamykam głosowanie. Proszę o wyświetlenie wyników.

Głosowało 18 posłów. Za – 18.

Poprawka została przyjęta.

Przechodzimy do art. 2. Czy są uwagi do art. 2? Nie słyszę uwag.

Zatem rozpatrzyliśmy art. 2.

Przechodzimy do głosowania nad całością projektu ustawy.

Kto z państwa jest za przyjęciem projektu ustawy? Proszę o naciśnięcie właściwego przycisku. Kto z państwa jest przeciw? Kto się wstrzymał od głosu?

Zamykam głosowanie. Proszę o wyświetlenie wyników.

Głosowało 18 posłów. Za – 18, nikt nie był przeciw, nikt się nie wstrzymał.

Panie senatorze, proszę bardzo.

Senator Krzysztof Kwiatkowski:

Chciałem wszystkim paniom i panom posłom serdecznie podziękować, bo chociaż jest to dosyć punktowa nowelizacja, to naprawdę istotna z punktu widzenia obywateli. Jest dla mnie niezwykłą satysfakcją, że została ona przyjęta przez wszystkich członków Komisji. Bardzo serdecznie dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Dziękuję, panie senatorze. Pozostaje wyznaczenie posła sprawozdawcy.

Czy pani przewodnicząca Milczanowska zechce?

Poseł Anna Milczanowska (PiS):

Tak, wyrażam zgodę.

Przewodniczący poseł Marek Ast (PiS):

Jest zgoda Komisji, a zatem mamy wybranego posła sprawozdawcę.

Na tym zamykam posiedzenie Komisji. Dziękuję państwu serdecznie.